

bationem est, qui absoluta ita dicitur, & habet Episcopalem jurisdictionem; quia Concilium nomine Episcoporum hos comprehendit, ut patet in Sede vacante. Ita Ledesm. c. 13. de Poenit. dub. 5. Joann. à Cruso q. 3. Suar. in 3. p. D. Th. & alii cum Galleg. dub. 87. Ex quibus colligo,

1. *Quod potest approbare Episcopus electus, & confirmatus, quamvis non sit consecratus (ubi non est consuetudo, ut sit consecratus) ex cap. Transmis, de elect. 2. Abbates, & Piores Ordinum Militarium, qui approbant Confessores, & sunt Ordinarii locorum, in quibus habent dignitatem quasi Episcopalem, v. g. Piores de Ucles, Legionens, & Meridens, Ordinis S. Jacobi.*

2. *Non posse approbare Episcopum titularem vulgo de Anulo, quamvis sit consecratus, & habeat aliquos fidem in Civitate sti tituli, quia non est Ordinarius actu, cum iste dicatur per ordinem ad subditos ac denominatione sumptuaria majori parte. Liceat sit Ordinarius in potentia, eo quod de Jure Divino subditus teneatur converti, eique obedire, licet Ecclesia non possit eos compellere. Ita Nunno in Addit. ad 3. p. D. Th. q. 8. art. 3. dub. 8. conc. 4. Galleg. hic dub. 93.*

3. *Neque etiam Episcopus titularis Civitatis hereticorum vi. gr. Geneva; quia supposita perversione & pertinacia, supponitur Papam solum velle dare titulum; non vero constituere propriè Ordinarium. Ita iudeo.*

* 36. *Resp. 3. Regulares etiam approbati a suis Praelatis debent quoque esse approbati ab Ordinariis locorum, ut per Bullam eligi possint etiam a Religiosis. Sufficit tamen semel esse approbatus in illa Diocesi, ubi confessiones audiunt. Ratio 1. p. Quia Praelati Regulares non sunt absoluti, & simpliciter Ordinarii, nec de Jure Ecclesiastico, quo exempti sunt a jurisdictione Episcoporum, & eam habent in propriis subditos. Ita Ledesm., & Galleg. hic cum communi Theolog.*

Alli tamen cum Bonacina (loquente de Jubilo) & Palao hic in contrarium dicunt, debere prasumti de Pontificis mente, nolente Religiosis ius immunitare, quo ita possunt confiteri, sive per Bullam, sive per Jubileum; Papamque eos tunc approbare. Hoc tamen jam non audito admittere ob predictum Decretum.

Nota tamen, approbatos à suis Praelatis non indigere Ordinarii approbatione ad monialium confessiones ordinarias Religiosorum, aut Monialium Ordini subieclarum; constitutionemque Gregorij XV. anni 1622, in contrarium supra posita Tr. 12. pro Hispaniarum Regni, suspensus fuisse jussu Urbani VIII. Brevique eius Nuntii Apostolicum tunc in Hispania existens, & postea Cardinalis Sacchetti p. 1. April. 1624. ita servari jussum; & alia privilegia circa confessionem à Religiosis tunc à Sede Apostolica in Iudicio contradicitorio obtenta. De quo

Videatur Galleg. hic dub. 102. & Ledesma tom. 1. cap. 19. n. 35. Declarationesque Congregationis in contrarium à Barbosa adducta sollem viigre pro Italia, & ubi dicit Gregorius constitutio videtur, ait ipse tom. 2. cap. 1. n. 19. Unde non bene Cardinalis citatus c. 6. art. 7. n. 308. (& ex Montreal) construit in Decreto Clementis X. dicente, Religiosos approbatos ab Episcopo egere speciali approbatione: *Ad audiendas confessiones Monialium sibi subiectarum* ly sibi, id est, ipsi Religiosi, cum debet construi sibi, id est, ipsi Episcopo. Videantur consti. Bened. XIV. super hac re.

Dixi in 2. p. Responsioni, sufficere semel esse approbatos in illa Diocesi; quia ita constat ex illis verbis Bullae Latinæ n. 58. *Quod Regulares qui semel tantum approbati fuerint. Ex quo patet differentia inter Confessores Seculares & Regulares, qui illi facta revocatione generali licentiarum, & etiam sine causa, non possint eligi etiam per Bullam; benè vero isti, ut patet ex dictis verbis, & Decreto Clementis X. & Urb. VIII. supra cit. Ex dictis colligo*

1. *Quod Praelati Regulares quamvis ex officio, & Jure Divino habeant Curam animarum, non possunt ex hoc titulo sine Ordinarii approbatione eligi per Bullam, ut ait Ledesma contra aliquos antiquos, quia non sunt absoluti, & simpliciter Parochi, nec ita dicuntur habere Curam Animarum, sicut illi; sed Religiosorum Animarum; unde non habent approbationem Tridentini pro obtainientibus Beneficiis Parochiale. Et hoc est conformius dicto Decreto.*

2. *Quod Religiosi etiam non Mendicantes approbati ab Ordinario possunt eligi per Bullam; quia quamvis Latina dicat: *Mendicantium Ordinum*, tamen Hispana ponit absolute *Regulares*, vel quia omnes communicant in privilegiis, vel quia ly etiam *Mendicantium* ad omnes extendit.*

3. *Quod Regulares in itinere, aut quomodolibet ex obedientia extra Conventum existentes, qui possunt confiteri simplici Sacerdoti, justa communem sententiam (sed tunc alias licite exposto, ut dictum est Tr. 12. Ex. 5. cum inter privilegia communiter adducta a Leonie X. concessum; eo quod vivæ vocis oracula non existat, ut bene nota Lezana) non possunt ab eo per Bullam absolviri; quia non est approbatus ab aliis.*

4. *Quod Regulares Prædicatores, & Confessores, qui ex privilegio Eugenii IV. Minoribus, & Gregor. XIII. PP. Societ, concessi his verbis: *Ab aliquo Ordinario semel approbati, & datis Superioribus ad bujusmodi manus deputati, quadcumque sive mari, sive terra iter facient, possunt non repugnantes ratione Curiosi Parochialium Ecclesiasticorum* Verbum DEI predicere, & quocumque Christi-fidelium confessiones audire, dummodo id non faciant in Oppublis, in quibus Ordinarii existunt, sine coram licentia desuper obtentia. Non tamen possunt per Bullam eligi, nisi sint approbatib; ab Ordinario Diocesis, ubi confessiones audiunt. Ut ex dictis patet.*

Nota tamen, dictum privilegium, eti non esse per Tridentinum derogatum defendat Cardinalis Delugo de Poenit. disp. 21. n. 29. & cum eo Tambr. lib. 4. §. 6. eo quod iam supponitur Religiosum ab Ordinario esse approbatum, advertunt tamen ipsi, ad utendum loco, non debere esse Vicarium Generalem in illo loco, nec Religiosus se debet ad illam conferre solus ad talen finem, sed verè iter facere, seu esse in itinere, & transiit. Lezana tamen adiutori art. 1. c. 19. n. 6. caute in hoc procedendum ob revocationem Urbani VIII.

5. *Quod Religiosi Ordinis nostri sine licentia sui Praelati ab Episcopo approbati, vel post approbationem à sui Praelato per sententiam suspensi, non possunt per Bullam eligi, nec validè absolvire; proprie Bullam Julii III. Religiosi concessam, & quia non possunt approbati, iuxta Decreta Apostolica, ut dictum est Tr. 13. Ex. 5.*

Idem dic de aliis Regularibus similem Bullam habentibus, aut in ea nobiscum communicantibus. Si autem non habeant talem Bullam, quamvis confessio-nes cum illis Religiosi facta ex natura rei, & bona fide, essent validæ, (secus si scientem poenitentem induceret Confessorium, quia peccaret mortaliter) peccant tamen mortaliter Religiosi contra obedientiam in re iusta, & non possent uti ad confitendum privilegiis Religionum, quia non expositi ab eis, neque operantur cum obedientia suis Praelatis debita.

Contra hoc quidem Idiotæ (at Nunno in Addit. 3. p. D. Thom. quest. 8. dub. 7.) ager ferentes argumentantur, quod non potest inferior impedire, quod à Superiore conceditur. Quibus resp. Quod à Superiore conceditur supposito quod est naturale moraliter Religionum, quia non expositi ab eis, neque operantur cum obedientia suis Praelatis debita.

Contra hoc quidem Idiotæ (at Nunno in Addit. 3. p. D. Thom. quest. 8. dub. 7.) ager ferentes argumentantur, quod non potest inferior impedire, quod à Superiore conceditur. Quibus resp. Quod à Superiore conceditur supposito quod est naturale moraliter Religionum, & etiam sine causa, non possint eligi etiam per Bullam; benè vero isti, ut patet ex dictis verbis, & Decreto Clementis X. & Urb. VIII. supra cit. Ex dictis colligo

vi. *neque suorum Praelatorum subjectos esse debere; hoc enim non est loqui de reservatis, sed de ordinaria confessione, ex qua maxima pars pendet perfectionis Religionis, ad quam Pontifex attendit.*

*Tandem quia Bulla Clementis VIII. anni 1599. (cujus est confirmatio Bulla Urbani, ut patet ex ejus principio) sic clare, & absolue loquitur sine copulatione reservatorum: *Sed nostra intentionis existere: quid idem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Penitentia, seu confessionis administrationem, dispositioni suorum Praelatorum subjecti sint.**

Unde ita declaratum fuit à nostro Capitulo Generali Roma 1601. in quo dicta Bulla fuit acceptata à Religione, ut patet in nostris Constitutionibus dist. 1. cap. 14. litt. C. ubi denuntiatur Religionem renuntiassse privilegiis omnibus, quoad illud, quod spectat ad Fratrum confessio-nes audiendas, *Salmanticæ* 1551. *Item testatur Cardinalis Delugo cit. declarasse Cardinalem Moraldo (qui Bullam Urbani composuit) à se consultum, dixisse que hanc esse mentem Pontificis, multumque fuisse miratum, adiuc esse, qui de hoc dubitaret.*

* 38. *Oppon. 1. Bulla Cruciatæ concedit omnibus*

cam accipientibus privilegium eligendi Confessorum, & absolvendi à reservatis; estque privilegium personale cuiilibet à Papa concessum per modum contractus onerosi: ergo etiam conceditur Religiosis, & non revocatur per illos generales revocationes Clementis, & Urbani; immo iste revocantur per novam Bullæ concessionem, & acceptancem, cuius privilegium non potest impediti ab inferioribus Praelatis.

2. *Bulla Urbani non fuit admissa in Hispania, sed pro eius suspcione suplicatum fuit per Commissionem Generalem nomine Regis Catholici, ut ait Leander à SS. Sacram, se audiisse ab Illis Aravio: ergo non obligat. 3. Urbanus solus explicit abolutionem a reservatis illis verbis Decreti copulativi sumptus: *In specie Militantis Ecclesie. Et quia ab Urbano VII. proponitur observandum ab Universali Ecclesia, in principiis doctrina morum, & observantia Religionis, & perpetuo declarante. Conseq. est evidens. Et corroboratur ex D. Thom. op. 1. contra errores Gracorum c. 68. cum Sancto Cyro dicente: Ut membra manamus in capite nostro Apostolico tironi Romanorum Pontificum, à quo nostrum est querere, quid credere, & quid tenere debeamus.**

*Si dicas: Papam declarasse ibi suam intentionem; non vera Successorum, & quibus per concessionem novæ Cruciatæ illa revocatur: Insto: *qua papam non solus suam intentionem, sed Ecclesie, & veritatem, & doctrinam in materia morum declarat, ut patet ex illis verbis: Nec habuisse, nec habere locum, Eccl. & per perpetuū declaramus.* Quid jam antea Pontificis supradicti declararunt, & Successores Urbani sic concessionem Cruciatæ continuari, ut patet ex titulo Bullæ Innoc. X. apud Galleg. & alios Bullæ Sanctæ Cruciatæ concessa a Santissimo Patre nostro, & mandata publicari a Santissimo P. N. Innoc. X. Et sic continuatur a Successoribus.*

*Dices: *Decretum* Urbani VIII. non obligare in Hispania, eo quod pro illo fuit supplicatum, & non fuit receptum. Sed contra: *Quia decretum at declaratum, & ex Cathedra non indiget acceptance, sed sola notitia moraliter certa ad sui obligationem, ut diximus Tr. 17. Ex. 1. q. 1. n. 1. Doctrinam enim Ecclesie omnes tenemur amplecti: Ad quam omnes fines Orbis, qui Dominus sincere recuperant, tamquam in Solem respiciunt, ait D. Thom. ibid. ex Maximo.**

2. *Ratio (destruens fundamentum aliorum dicentium) Papam solum loqui copulativè, & de absolutione à reservatis, non vero divisivè, & ab aliis non reservatis: est: quia Pontifex declarat quoad predictum articulum confessionis, Bullam minime locum habuisse, nec habere, nulla modo raffragari potuisse, nec posse.*

Deinde quia declarat predictos Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum penitentia, seu confessionis administrationem, Ordinariae dispositio-

tionem vitz regularis, quae ipsorum gravabit conscientias) tunc poterunt confiteri, & a reservatis in Religione absolvit, sed non a reservatis Papæ, praesertim in Bulla Cœna.

Ratio: Quia Clemens, & Urbanus illud relinquent dispositioni Praelatorum, istud verò Apostolice Sedi dispositioni: Ergo cum Praelati ita se gerunt saltem per consuetudinem, aut ratiabitonem, vel tacitam licentiam, validæ erunt, etiam quoad reservata Praelatis, confessiones, non verò quoad Papæ reservata, ob contrarium Sedi Apostolice declarationem. Vide Tract. 14. Ex. 2.

§. 7. De reservatorum absolutione per Bullam.

5. 40. Recole dicta de reservatis Tr. 14. Ex. 2. & pro Episcopibus n. 24. utque aliquos ex his intellegas, *Nota 1.* In Archiepiscopatu Valentino hos novem esse reservatos: 1. *Simonia* nempe commissa in rebus sacris, ut Sacramento, Calice, vestibus sacris, &c. Non autem reservatur commissa in ingressu Religionis, Ordine ac Beneficio, quia ista sunt Papæ reservatas; casus autem Papæ reservatis, Episcopo nequeunt reservari, ex Decreto Clementis VIII. Hæc reservatio est sine excommunicatione, ut patet Synodo Illust. Ayala.

2. *Sacrilegium*, nempe furtum sacrilegum ratione loci, aut rei sacre: Violatio loci sacra effusione seminis, sanguinis, vel homicidio, aut extractione aliquæ gaudientis immunitatem. 3. *Homicidium* proditorie commissum, & ad id præstans consuum, favorem, aut auxilium, secuto effectu. Exusur autem homicidium uxoris in adulterio, reprehensione; sicut percūlens inventum cum matre, uxore, vel sorore, ab excusatione Canonis excusat.

4. *Incestus*, ubi est necessaria dispensatio: Id est, incestus per copulam completam commissione semiunum, qua ex D. Th. in 4. dist. 41. q. 1. art. 1. quæstioncula 3. oritur affinitas, ratione cuius noviter subiecta requiratur dispensatio ad contrahendum cum affine. Incestus etiam ut sit reservatus, debet commissio esse cum effusione intra vas naturale, & inter consanguineos intra quartum gradum, inter affines intra secundum, juxta declarationem venerabilis DD. Joann. de Rivera. Unde incestus alio modo commissus, non reservatur, nec inter affines ex matrimonio ratio non consummato, nec inter affines ex copula illicita.

5. *Percusso Parentem*, quæ sit peccatum mortale, fiatque mami, pede, vel aliquo instrumento in Parentes, juxta communem usum loquendi, nempe naturales ascendentis usque ad tritavum, vitricum, & novcam, & Parentem adoptivum. 6. *Abortus procurator*, consilio, favor, &c. ita ut sit homicidium per insidias, id est, fetu animato, & effectu seculo. 7. *Clandestine contrahentes*, id est, omissis denuntiationibus contrahentes, præterquam in casibus à jure expressis.

8. *Incedunt Ecclesiarum*, reservatur, juxta veris rem opinionem dicuntur, incendiarios non esse ipso facto excommunicatos, donec ab Ordinario declarantur. Nomine Ecclesiarum intelliguntur Cemeteria, Hospitalia, & Monasteria, Oratoriaque publica auctoritate Papæ, aut Episcopi erecta, quia est ponens in favorem Ecclesie. 9. *Testis falsus iurans in judicio*, nempe coram judice juridice interrogante. Et si est cum præjudicio alterius, seu in alterius damnum, est ipso facto excommunicatus, ex Synodo III. Ayala; hac tamen excommunicatione non est reservata, ait Trull. tom. de Sacram. de his latius tractans.

* 41. *Nota 2.* Casus reservari solitos Tribunalis Sanctæ Inquisitionis esse sequentes: 1. *Omnis contenti* in primo Canone Bullæ Cœna, de quibus §. Sequenti. 2. *Omnis peccata mortalia superstitionum, incantationum, maleficiorum, & profanationum artes magicas*. 3. *Lebito mortali librorum prohibitorum, etiam hæresim continentium* (dummodo non sint ha- cibit).

reticorum, cum sic ad primum Canonem Bullæ Cœna pertinet) de quibus §. Sequenti. 4. *Blasphemia hæreticis*, quæ sit peccatum mortale. 5. *Solicitorio ad turpia in confessione*.

* 42. *Nota 3.* Ex casibus Religiosis reservatis, de quibus Tr. 14. Ex. 2. aliquos reservari ab aliquibus Praelatis, alios ab aliis, & ab aliis nullis; quando autem reservantur, ita intelliguntur, ut in omnibus licentiam, validæ erunt, etiam quoad reservata Praelatis, confessiones, non verò quoad Papæ reservata, ob contrarium Sedi Apostolice declarationem. Vide Tract. 14. Ex. 2.

1. *Penitentia, incantationes, & sororilæ, delibera- tæ, & scientier commissa*. 2. *Apostasia à Religione, sius habitu dimiso, siue retento, modo extra retra Mo- nasterii, vel Conventus, egressio fiat*, & modo sit verè Professus, & à Conventu recedat sine animo rediundi; nam si recedat cum animo rediundi, non est Apostata; si necne cum rediendi animo transde- di ad aliam Religionem, cuius habitum statim induat. 3. *Nocturna, & furtiva egressio à Monasterio, ad quod tria requiruntur*; 1. Quod egressio nocte fiat. 2. Quod furtive, id est, absconde, ita ut non videatur, nisi a complice. 3. Quod sit extra terminos clausura; quolibet enim ex his deficiente, non erit peccatum reservatum.

4. *Proprietati contra votum paupertatis, que sit pauperatum mortale*. Unde etsi sit peccatum contra votum paupertatis, dummodo non sit proprietatis, hoc est, alienatio, aut consumptio, vel acquisitione, aut re- tentio rei sine expressa, vel ad minus rationabiliter presumpcio licentia Praelati, non erit reservatum. 5. *Juramentum falso in iudicio Regulari*: nempe cum judicialiter, & legitime a Praelate interrogatus, ut reus, vel testis, falso iurat in his, quæ interrogantur. Unde si non est legitime interrogatus, quamvis falso iurat, non incurrit hanc reservationem; sicut nec cum veritatem occultat, aut non respondet, eum non debet, iuxta mentem Praelati.

6. *Procurationi, auxiliu, seu consilium, ad abortum faciendum post animatum fetus, etiam si ex non secuto*. Si tamen mulier non sumerat potum, aut cibum ad illud ordinatum; aut si ignorans fructum illa acciperet, ut redderetur sterilis, aut ad aliud finem non incurritur hæc reservatio. 7. *Falsificatio manu*, aut sigilli *Officialium Monasterii, aut Conventus*. Nomine Officialium intelliguntur Generales, Provinciales, Commissarii, Priors, Vicarii, Presidents, Secretarii, &c.

8. *Furtum de rebus Conventus in quantitate, que sufficiat ad peccatum mortale*. Intelligunturque non solum de rebus ad usum Communis, sed etiam ad usum particularium Religiosorum. Unde furari Religioso manuscripta etiam eo solo fine, ut transcribant, mortale erit, & reservatum. De quo Lumbier tom. 3. n. 1066.

9. *Lapsum cornis voluntarius opere consummatus*; quo comprehenduntur omnes septem species luxuriarum, dummodo sit opus consummatus; unde si opus non sit consummatus, v. g. tactus, oscula, amplexis libidinosi absque pollutione, non erit peccatum reservatum; bene verò actus per se influens in pollutionem ea secuta, quamvis non intenta. Qui autem pollutionem tactibus, vel aliter intentat, si ea non sequatur, non erit peccatum reservatum, sicut nec pollutio in somnia habita, in vigilia procurata, & non secuta. In aliquibus Religionibus peccatum hoc reservatur absolue, ut positum est in aliis, quando committitur cum tercia persona, in alia determinata aliqua specie, de quo consulatur penitentis.

10. *Occisio, vel vulneratio, seu gravis percusso cuyuscumque persona*; ita ut sit peccatum mortale, vel in Clericum, talis quæ sufficerit ad excommunicationem Canonis. Incurret etiam hanc reservatio, qui moraliter, vel mediare, v. gr. mandato, consilio, aut instrumento ad illam concurreat, vel qui se ipsum vulneraret, &c. Non autem, qui vulneraret in seu defensione cunct moderamine inculpate tutelæ.

11. *Militiorum impedimentum, aut retardatio, aut operatio*.

ceptio autem firmat regulam in contrarium. 9. *Hæc absolutio debet fieri satisfacta parte*, si opus fuerit, ut dicimus §. sequenti.

* 44. *Resp. 2.* A casibus Papæ reservatis (preser- tim in Bulla Cœna) etiam occuliti, non potest per Bullam absolvit toties quoties. *Ratio* quia toties quo- ties solum possunt absoluvi peccata Sedi Apostolica non reservata; sed illa peccata, etiam occulta, sunt Sedi Apostolica reservata: ergo non possunt toties quoties, &c. *Majus* est text. Bullæ. *Minor* supponit, & a nullo negari potest, constatque 1. *Quia per se*, & ex natura sua sunt Sedi Apostolica reservata, suntque Papales, ut dictum est Tr. 14. Ex. 2. quamvis per accidentem, & ex permissione seu concessione Tridentini possint ab Episcopis absolvit, (quod de reservatis in Bulla Cœna adiuc est sub lite gravi) & dici Episcopales. 2. *Quia ex Decreto Alexandri VII.* propositio 3. dicere illa peccata solidum, quando publica, esse Papæ reservata, non toleratur ab Ecclesia. 3. *Quia* ubi non est admissum Tridentinum, non possunt ab Episcopis absolvit: ergo sunt Papæ reservata.

Oppono 1. Illi casus, dum sunt occulti, desinunt esse Papales, & sunt Episcopales, ex Trident. Sess. 24. de Reform. c. 6. Ergo 2. *Per Bullam* potest absolvit toties quoties ab omnibus, que possunt Episcopii a Jure absolvire, sed à Jure Tridentini possunt ab illis occuliti absolvire: ergo. *Ad primum* nego antecedens, in quo stat aquivocatio contrarie sententie, ut visum est; quia numquam desinunt esse, quod per se, & ex sua natura sunt, alia etiam Regulares per sua privilegia possent ab illis ita absolvire. *Ad secundum* nego maj. vel distinguo, quæ possunt à Jure ordinarie, & per se, & con. per accidentem, & ex concessione, nego: & hoc modo possunt per Trident, in illis verbis, *Liceat Episcopis absolvire, Ec. Sit permisum*, unde non est ipsi reservatum, quod illi permititur, absolvire.

* 45. *Resp. 3.* Ab heresi formalí externa, eti occulissima, & nullo praesente, (& ab excommunicatione illius) non potest per Bullam absolvit, nihilque Bulla ad eadem facit. *Ratio:* Quia licet in Bulla Latina heresis non sit excepta, tamen in Bulla Hispana, cui fides est adhibenda (eo quod ab eodem Greg. XIII. motu proprio: *Officii nostri partes*, anni 1576. statutum sit; eadem fides adhibendam esse contraria opinio Landri, & Aranei unprobabilis, & absque ratione adhuc apparente rejicitur a Castrop. punct. 8. §. 1. n. 5.

5. *Qui præteritis annis non fuerit absolvitus per Bullam a reservatis, non potest ut Bullis eorum annorum, ut toties anno currente absolvatur, quia privilegium solum concidetur durante anno, (ut ait textus) & eo finito jam est finitus, unde illa Bulla non valent, eti non revertentur; sique deceptus fuit Leander a SS. Sacram. (ut assurunt Tambur. & Bardi) putans, illas Bullas adhuc valere, eo quod non sunt revocate. Et hoc etiam intelligitur de indulgentia plenaria.*

6. A casibus reservatis Tribunali Sanctæ Inquisitionis, etiam publicis, dummodo non sint ex contentious in Bulla Cœna, potest per Bullam obtiniri absolvit, toties quoties confitebuntur; quia non sunt Papæ reservata, ut cum Suarez, & communiter Mendo disp. 13. c. 10. num. 94. & 99. Si vero sint ex contentious in Bulla Cœna, semel tantum, (excepta heresi) ut dicimus statim.

7. A casibus Episcopis reservatis, sive à Jure (si forte sint) sive ab homine, sive in Synodalibus, potest etiam obtiniri absolvit, non posse contra voluntatem Praelatorum, bene verò cuncta. 8. Potest obtiniri absolvit à commissari, tam ante, quam post acceptiōem Bullæ, & etiam commissa sint cum eius confidencia, quia Pontifex id absolvit concedit, & solum excepit Indulgentiam, (de qua §. sequenti) ex-

ceptione non posse absolvit, & Tract. 7. dubium in fide hereticum esse, quia ibi primum intelligitur de peccato mortali certò (quod solum reservatur) dubium vero de reservatione. 2. De dubio scientie esse de fide, quod dubitat; hic autem nec peccatum mortale habens est, nec directe error voluntarius, nec scientia.

tia: licet culpa ignorantiae (& error ex ea) etiam indirecte culpabilis sit, sed non pertinax.

3. Non esse heresim externam, quam quis interius tenens, caput moveret, quasi ad reclinandum, vel praescire diceret: *Non est ita, vel non credo*, vel disputatione sola arguendi gratia, sicut nec si amico dicere, se illam habuisse, sed non haberet, vel pronuntiaret eam, non ut a se dictam, nec ita judicatam, sed ut alius relatam, vel praeter intentionem per sequivitatem pronuntiaret eam; quia ad haeresim externam duo requiruntur: *Prima*, quid verba, vel signa ex ea, vel ex circumstantiis determinate significant illum errorum. *Secondo*, quod talia verba, & signa procedant ex interiori errore, & altero ex his deficientie, ut praeeditis, non est haeresis externa.

4. Apostasian similes non posse absolviri, quia non differt specie essentialem ab haeresi, ex D. Thom. supra Tract. 7. Idem die de schismate, si est cum errore intellectus; si autem solum extrinsecum, pertinet ad primum Canonem Bullæ Coenæ, de quo §. sequitur.

Oppono: Heresis occulta potest ab Episcopis absolviri ex privilegio Trid. cit. Ergo etiam per Bullam, qua possunt absolviri Episcopis reservata. Resp. 1. neg. ant. qui in sententiis valde probabili per Bullam Cœnae illi derogatur. 2. Quod ubi est Tribunal Sanctæ Inquisitionis, non possunt, ut dictum, ob privilegia Sancte Tribunal concessa. 3. Neg. cons. ob dicta in probatione, & num. 44.

§. 8. De Absolutione à curiis, & Indulgentia pénitentia semel in vita, & semel in morte concessa.

* 46. Observa, censuras Papæ reservatas Tr. 14. Ex. 2, latamente in procurantes abortum futuri ammati, non esse reservatam; quia Gregorius XIV. sustulit reservationem Sixti V. Latam vero contra duelum exercentes, vel assistentes, &c. reservatas esse; quia Clement. VIII. eam Sedi Apostolica reservavit, de qua latè ibi 27. & Tr. 7. Ex. 7.

Nota etiam 1. Excommunicationem contra Religiosos assistentes agitatione taurorum non esse latam, sed ferendam; peccare tamen eos mortaliter, assistendo ex proposito, & quasi approbativè (non si clam transeuntem, necessitate, vel officio) ita ut videantur approbare bestiam illum, & diabolicalum consuetudinem nostræ Hispanie (ut ait S. Th. à Villan. Serm. 2. S. Joannis) quia frangunt præceptum S. Pii V. & Clementis VIII. sub pena gravi nempe excommunicatione majori, ita cum Thomistis, jure, & S. Aug. Aravio 1. 2. S. Thom. tom. 1. q. 97. disp. 13. sect. 3. diffic. 3. quavis aliqui apud Thomam Hurtado dicant, solum peccare venialiter, adducentes pro se dictum S. Thomam, sed S. ipse (præcisus excommunicatione de omnibus) dicit: *Non sunt omnino tui à mortali*. Committenter Theologi Hispani excusant a mortali seculares; quia cassi periculum modo, quo regulariter fiunt, & idem ad supplicationem Regis Catholicoli ablati fuit excommunicatio pro scabribus, & Clericis. Sic intellige dicit. Tr. 7. Ex. 7.

Nota 2. In Bulla Coenæ præcipit, ut omnes Patriarchæ, Episcopi, Ordinarii, Rectorum animarum, & Confessarii, etiam Regulares, transumptum habent earum literarum penes se, eaque diligenter legere, & percipere student. Hoc etiæ aliqui AA. à culpa mortali excusent. Confessarios non habentes transumptum, vel copiam earum, non excusant tamen resistentes earum contentum de quo Bonac. tom. 3. disp. 1. Ideo *Nota 3.* dignitatem esse excommunications illius Bullæ, sic ex textu littera cursiva expostas.

* 47. Prima est 1. Contra quoscumque à Christiana fide apostatas. 2. In omnes & singulos alios hereticos. 3. In eorum, ut talium, credentes, receptatores, abscondentes, vel hospitio recipientes, etiam pro una vice, fautores, omissione capendi, indicandi, custodiendi, cum ad id tenentur; commissione,

laudando, vel donando auxilium, defensores errorum, personorum ob causam heresim, effectu ecclesiæ. 4. In eorum libros, etiam manuscriptos, heresim continentes, etiæ de Religione non tradentes, vel de Religione tractantes, ex professo, nempe de Theologia, Sacra Scriptura, Mysteriis, Catechismo, licet heresim non continentes, sine auctoritate Sedis Apostolicae scienter legentes, nisi parsuita materia, circa quam sariant Autores, excuset. 5. Aut retinentes, imprimentes, & impressiones proxime cooperantes, tam dominos, quam famulos, seu quomodolibet defendantes, ex quavis causa publicæ, vel occulæ, quovis ingenio, vel colore. 6. In schismatis, totaliter ab obedientia Pope subtraditor, & eos, qui se à Romani Pontificis pro tempore existentes obedientia, in aliquibus, etiæ non in omnibus, pertinaciter subtrahant, vel recedunt: quoniam solum extraneæ, ut facienti Catholici in Anglia existentes, obedientes Principi hereticæ, ut Curia. Vic-

trate. De lectione librorum vide Tr. 7. Ex. 3. de Heresi, ibi n. 27. Tr. 7. Ex. 3. & hic n. 45. de Apostasia, de Schismate, ibi n. 56. Secunda est 1. Lata in omnes, & singulos appellantes ab ordinationibus, seu mandatis Romanorum Pontificum ad universale futurum Concilium, etiam mandatum non sit iustum, quia sit injurya Sedi Apostolica, que supra Concilium est, ut D. Thom. op. contra errores Grecorum, c. 62. 2. In eos, quorum auxilio, vel favore appellatum fuerit. 3. Universitates, Collegia, & Capitula, quia nequent excommunicari, interdicuntur ipso facto.

Tertia est: 1. Lata in omnes Piratas, Cursarios, ac latrunculos maritimatos, discurrentes mare nostrum, seu quod alias terras Pope, præcipue à monte Argentario usque ad Terracinam. 1. In omnes eorum factores, receptores, defensores: 2. Ut sunt milites, nautæ, & alii, etiam si Pirata nihil autem coeperint, dummodo ex anima prædandi mare illud discurrant, non autem, qui ut Mercatores, vel titulo veri belli, data occasione, inimicos, vel Turcas, Judæos, & alios infideles exponant.

Quarta est: Contra surpientes cuiuscumque generis bona Christianorum naufragantium, in cuiuscumque mari regionibus, mari, vel littore inventa, etiam projecta ad sublevandas nave, nisi talia bona statim forent peritura, ut saccharum, farina, papirus, que pro derelictis habentur, sicut illa, que diu in hinc marias jacuerunt, vel nisi accipiuntur, ut verò domino reddantur. Si bona sint infidelium, non incurrunt excommunicatio sed obligati restituuntur.

Quinta est: 1. Lata in omnes, qui in terris suis nova pedagia, seu gabellas, præterquam in casibus suis à jure, sive à gravi necessitate occurrenti, ut portum facere Civitatis, sive ex speciali Sedis Apostolicae licencia permisum, vel injunctæ augent. 2. In eo, qui imponi, vel augeri prohibita exigit. Si tributum sit justum, sed injunctæ generaliter etiam Ecclesiastis comprehendat, postea can. 18. excommunicatione.

Sexta est: Lata in falsarios litterarum Apostolicarum, etiam in forma Breviis, ac supplications, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vice-Cancellarium, seu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem signatarum. 2. Infuso eas fabricantes, eas autem corrigentes, quia v. g. Notarius pro consanguinitate potuerit affinitatem, non incurrire bone censuram, probabile est, apud Bonac. q. 7. punct. 2. n. 7.

Septima est: Lata in omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nouissimi hostes, & inimicos, vel hereticos, per Nos, & Sanctæ Sedis sententias expresse, vel nominatim declaratos, & hereticos notarios, etiæ non expresse declaratos, ut ait Fragoso, deferunt, seu transmittunt equos, armæ, bellicæ instrumenta, & ad hec materiam, aliquæ hujusmodi, quibus Christianos impugnant; non autem incurrit Princeps Christianus, qui justè ab alio vexatus, convocat in sui auxilium hereticos, & eis in auxi-

silium arms præbet, ait Bonac. Palau, & alii. 2. In illos, qui per se, vel per alios, de rebus ad statum Christianum perniciem, & dannum ipsos Turcas, & alios supradictos, in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt. 3. In eos, qui illis auxilium, consilium efficas cum effetu, tam circa res prohibitas, quam circa certiores facientes; vel favorem quoniam dolibet præstant: pugnando pro ipsius, subministrando militiæ, nautas, ministros, movendo bellum contra Principem Christianum, et regis eiusdem, aut vincentem, vel favore eis contra Principem Christianum, ne fiat potior alii inter Christianos, &c. ap. Frag. & alii.

Otiosa est: 1. Lata in omnes impudentes, injūtæ, seu invadentes eos; qui virtutia, seu alia ad usum Romane Curie necessaria, & etiam pecuniam ad sumptum itineris, seu ad Officiale Curia, seu ad eos, qui pertinent ad Curiam, vel Curiales pertinentem, adducant. 2. In eos, qui se ad Romanam Curiam, vel ubi Pontificis cum ea residet, adducantur, vel afteruntur, prohibent, impediti, seu perturbant. 3. In eos, qui hac facientes defendunt per se, vel per alios, cujuscumque fuerint Ordinis, praeminentias, conditionis, & status, etiam Pontifici, seu Regali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfugient dignitate.

Nona est: 1. Lata in omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam, ad Papam nempe, ut dominum temporalem, vel spiritualem, venientes, & recedentes ab eadem, & sua vel aliorum opera interficiunt, mutillant, spoliant, capiunt, detinent. 2. In illos omnes, qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel nostris judicibus non habentes, illam sibi temere vindicantes, similia contra morantes in eadem Curia aduentant perpetrare, unde non si bona fide, aut ignoranter.

Decima est: 1. Lata in omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu degradantes Kompetas, seu peregrinos, ad Urbem cause devotionis, Principaliter, seu peregrinations accidentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes. 2. Et in his datos auxilium, consilium efficas cum effetu.

Undecima est: 1. Lata in omnes interficientes, mutilantes, nempe membrum, non partem membra, ut digitum, dentem, &c. vulnerantes, percutientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliiter insequentes S. R. E. Cardinals, ac Patriarchas, Archiepiscopos, Sedis Apostolica Legatos, vel Nuntios, qui eos a sui Dioecesis, territoriis, terris, seu dominis ejicentes, Unde non ea mandantes, efficiuntur cum effetu vel ratio habentes, suo nomine, vel in ejus gratiam facta, seu præstantes in eis auxilium, consilium efficas, vel favorem.

Duodecima contra offendentes eos, qui recurrent ad Romanam Curiam pro negotiis est: 1. Lata in omnes illos, qui per se, vel per alios, Personas Ecclesiasticas quascumque, vel Seculares, ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, negotiorumque gestatores, Advocatos, Procuratores, & Agentes, seu etiam Auditores; vel Judices super dictis causis, vel negotiis hujusmodi occidunt, seu quomodo percutiunt, bonis explant. 2. Seu qui per se, vel per alios directè, vel indirectè delicta hujusmodi committere, exequi, vel procurentur. 3. Aut eisdem auxilium, consilium, vel favore prestare non verentur, cuiuscumque praeminentiam, & dignitatem fuerint.

Dicimadertia est: 1. Lata in omnes cuiuscumque Dignitatis, qui prætententes frivolum quamdam appellationem à gravamine, vel futura executione litterarum Apostolicarum, tam gratiam, quam justitiam conceruent, & aliorum decretorum à Sede, seu Legatis, Nuntiis, Presidentibus, Palati, & Camerae Apostolice Auditoribus, aliisque Judicibus, & delegatis Apostolicis emanatorum, aut alias ad Curias sa-

culares, & Laicam potestatem recurront, & ab ea appetitiones hujusmodi, ac litteras, & alia prædicta capi, & retineri faciunt.

2. In ipso & Magistratus, qui ne Tabelliones, & Notarii super hujusmodi litterarum executione instrumenta, vel acta conficeret; aut confecta, parti, cuiuslibet interest, tradere debeant, impedunt, etiam si mandentur, vel prohibent, aut etiam partes capiunt, percutiunt, carcerant, detinent in Civitatibus, Locis, & regnis ejusdem, per se, vel alium publicè, vel occulte.

3. In ipso, vel alios, qui alia quibuscumque personis in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis, seu gratis, vel litteris eorum petrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recurrunt, interest, tradere debeant, impedunt, etiam si mandentur, ut ne abrupe suo beneplacito executioni mandentur, vel prohibent, aut etiam partes capiunt, percutiunt, carcerant, detinent in Civitatibus, Locis, & regnis ejusdem, per se, vel alium publicè, vel occulte.

4. In ipso, vel alios, qui virtutia quibuscumque personis in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis, seu gratis, vel litteris eorum petrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recurrunt, interest, tradere debeant, impedunt, etiam si mandentur, vel prohibent, statueri, seu mandare, vel eas apud se, aut Notarios, seu Tabelliones, vel alias quomodolibet retinere præsumunt. Unde non præsumptive, sed in case manifestæ injuria, seu irrepitabilis violencia posse fieri, multorum opinio, est: sicut etiam Doctorum Hispanorum defendent, tum licet posse fieri appellations, quas tuivias vocant, ad Tribunal Seculare, non ut ad superius, sed ut ad vim rappellendam: Supremumque Senatus, tum posse litteras Apostolicas detinere cum intendente, tone supplicandi Summo Pontifici & examinare, tum subreptivas, num convenientes bono regimini, nis, & pacis sint. De quo latè Bonac. Palau, & ex Soto Major, Cajet. & alii Ant. à Spir. S. Tr. 12. disp. 3. sed 13.

Dicimaduarta est: 1. Lata in omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu degradantes Kompetas, seu peregrinos, ad Urbem cause devotionis, Principaliter, seu peregrinations accidentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes. 2. Et in his datos auxilium, consilium efficas cum effetu.

Dicimadvicesima est: 1. Lata in omnes interfidentes, mutilantes, nempe membrum, non partem membra, ut digitum, dentem, &c. vulnerantes, percutientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliiter insequentes S. R. E. Cardinals, ac Patriarchas, Archiepiscopos, Sedis Apostolica Legatos, vel Nuntios, qui eos a sui Dioecesis, territoriis, terris, seu dominis ejicentes, Unde non ea mandantes, efficiuntur cum effetu vel ratio habentes, suo nomine, vel in ejus gratiam facta, seu præstantes in eis auxilium, consilium efficas, vel favorem.

Dicimadvigesima contra offendentes eos, qui recurrent ad Romanam Curiam pro negotiis est: 1. Lata in omnes illos, qui per se, vel per alios, Personas Ecclesiasticas quascumque, vel Seculares, ad Romanam Curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, negotiorumque gestatores, Advocatos, Procuratores, & Agentes, seu etiam Auditores; vel Judices super dictis causis, vel negotiis hujusmodi occidunt, seu quomodo percutiunt, bonis explant. 2. Seu qui per se, vel per alios directè, vel indirectè, quoque quæsito corolare, & percutiunt, aut supplicaverint, aut supplicari fecerint; nisi supplications ipsas coram Nobis, & Sede Apostolica legitime prosequantur, etiam Imperiati, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfugient dignitate, aut Archiepiscopi, Abbates, Comendatarii, seti Vicarii fuerint. Cum tamen revera vis, aut injuria infertur, posse Reges, &c. supplicare pro bono pacis, & regimini, ex cap. Si quando, de Recepis, multi tenent, sicut Canone antecedenti diximus.

Dicimadvigesima contra offendentes eos, qui recurrent ad Romanam Curiam pro negotiis est: 1. Lata in omnes, qui Persons Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiasticarum quarumcumque coram se ad sumum Tribunal, Consilium, &c. præter Juris Canonici dispositionem, ut cum degradantur, trahunt, vel trahi faciunt vel procurant directè, vel indirectè, quoque quæsito corolare, 2. Necnon ea mandantes, efficiuntur cum effetu vel ratio habentes, suo nomine, vel in ejus gratiam facta, seu præstantes in eis auxilium, consilium efficas, vel favorem.

*Sextadecima est : 1. Lata in eos, qui Archiepiscopos, Episcopos, alias superiores, & inferiores Praelatos, & Judices Ecclesiasticos, Ordinarios, quomodolibet hac de causa, nemp̄ in *Canone procedenti*, directe, vel indirecte, carcerando, vel molestando eorum Agentes, familiares, consanguineos, & affines, publica autoritate, impediunt, quoniam sua jurisdictione Ecclesiastica contra quoscumque utantur.*

*2. In eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis Delegatorum, quoniamcumque sententias & decreta, non ante eis ait *Palus cum olis*, ad Cancelarias, & alias Curias Saculares recurunt, & ab illis prohibitiones, & mandata Ordinarios, vel Delegatis predictis decerni, & contra illos exequi procurant.*

3. Eos quoque, qui hac decernunt, & exequuntur, seu dant consilium, patrocinium, & favorem in eisdem.

*Decimaseptima est : 1. Lata in eos, qui jurisdictiones, seu fructus, redditus, & prouentus ad Nos, & Sedem Apostolicam, & quasquam Ecclesiasticas Personas, ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, usurpat, non solum furando, sed etiam accipiendo quae sunt propriæ, vel ad se pertinentia, iuxta *Cajetanovar.* Et alios, vel etiam quavis occasione, vel casu sine Romani Pontificis, vel aliorum ad legitimum facultatem habentium, expressa licentia sequentur. Hec enim sunt contra Religionem, & justiam, & iudicant immunitatem Ecclesiasticum.*

*Decimoctava est : 1. Lata in eos, qui collectas, decimas, Taleas, præstantias, & alias onera Clericis, Praelatis, & alias Personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & provenientibus hujusmodi, non verò, si bonis temporalibus, quibus aliis Ecclesiasticis negotiacioni seculari incumbunt, ut at *Silvester*, absque simili Romani Pontificis speciali expressa licentia imponunt, & non datur paroitas materia ex quantitate impositi, cum *injuria Ecclesie semper sit gravis.* 2. In eos, qui diversis etiam exquisitis modis existunt. 3. Aut iste imposta, etiam a sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. 4. In eos, qui per se, vel per alios directe, vel indirecte, gravando laicos, ita ut necessario gravamen sentiant Ecclesiastici, predicta facere, aut in eisdem consilium *efficacis*, auxilium, vel favorem prestare, non verentur, cujuscumque sint praesentimenta, dignitatis, aut status, etiamis Imperiali, aut Regali prafulgentiae dignitate. Innovantes decretum *Sacrorum Canonum*, tam in Lateranensi, quam alii Concilii Generalibus edita, etiam cum censu, & poenis in eis contentis de quibus *Pal. Bonac. Filiccius.**

*Decimonona est : 1. Lata in omnes, & singulos Magistratus, & Judices, Notarios, Scribas, Executores, Sub-Executores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra Personas Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, id est, ejicendo, vel privando *Claveit*, aut *Patria*, capiendo, seu sententiam contra illos ferendo, vel exequendo, si speciale, specifica, & expressa hujus Sancte Sedis Apostolica licentia, ad quam reducuntur causas in iure, re expressi, quibus Ecclesiastici capi possant, cum moderamine assecurando eos, ut iudici Ecclesiastico, co presentent, capti vel in fraganti delicto, aut turpi actu cum matre, filia, uxore, sorore, 2. In eos, qui hujusmodi licentiam ad Personas, & causas non expressos extendunt, vel alias perperam abutuntur, etiamis talia committentes fuerint Consiliali, Senatori, Præsidenti, Cancelleri, aut quovis ad nomine nuncupati.*

Vigesima est : 1. Lata in omnes, qui per se, seu alios directe, vel indirecte, sub quocunque titulo, vel colore invadere, destruere, occupare, & detinere presumperint in totum, vel in partem, Almam Urben, Regnum Sicilia, &c. Patrimonium Beati Petri Thautia, &c. Civitatesque nostras, Bononiæ, &c.

& alias Civitates, terras, & loca, vel Jura, ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinientes, dictaque Romanæ Ecclesie mediate, vel immediate subjecta.

*2. Necnon supremam jurisdictionem, & misum Imperium, v. gr. ad plebendos etiam ultimo suppicio Ecclesiasticos, in illis Nobis, & eidem Romanæ Ecclesie competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare varii modis presumptum dolo, vel malitia, etiam Sede vacante. 4. Necnon adhærentes, fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium *efficacis* cum *effectu*, vel favorem quomodolibet prestatibus.*

Tandem promulgat derogationem privilegiorum ad has censuras absolendum : & addit : Quod si forte aliqui absolutorum beneficium impendere de facto presupserint, eos excommunicationis sententia innodamus. „ Unde qui scient has censuras absolutorum, & veret absoquæ speciali privilegio, præterquam quod nisi, hi faceret, excommunicatione late sententia innatureretur, sed haec non est reservata juxta communia, nem sententiam.”

QUÆRÒ X. Quomodo potest per Bullam à censoribus absolviri. Et indulgentia, semel in vita, & semel in morte applicari ?

* 48. Resp. 1. Ab omni censura Papæ reservata lata pro criminis (heresis excepta) potest in foro interiori semel in vita, & semel in mortis articulo absolvitur in verbis Bullæ supra num. 5. *Dixi in foro interiori*, quia pro foro externo dicta absolutorio non valit, ut constat ex Bulla ; & motu proprio Urbanii VIII. *Innotio Constitution*, &c. 19. Junii 1630, declarante, quod haec Bullæ *absolutio*, *Nonnulli in foro conscientie, non nulli in foro externo suffragatur*. Hanc Bullam integrum afferit Diana in *Edit. novis*, in fine 3. part.

Unde quamvis probabilis esset contraria opinio etiam in Schola Thomistarum, nunc stante hac declaratione, jam non est practicè probabilis, ut sit Galleg. dub. 114. Et quamvis Arana cum aliis adhuc velit esse probabile, dicens : Hanc clausem a Bulle Cruciatæ esse ablatam, patitur tamen equivocationem ; quia illa clausula in alia Bulla, & motu proprio dicta extat. Et dato, quod pro foro externo valeret, peccaret tamen, qui lite pendente absolveret, quia in præjudicium notabile Judicis Ecclesiastici cederet, & turbatio Tribunalium sequeretur. Ex his infero.

* 49. 1. *Quod absolutus* per Bullam, si est publicè excommunicatus, non potest in humanis, & Divinis cum aliis communicare, etiamsi illi nota sit absoluto, & ab sit scandalum, & pars sit satisfacta: quia Confessio solum, ut iudic in foro interiori, conceditur facultas absolvendi, & sic pro foro exteriori ad nihil absolutio deseruit. *Zum etiam*, quia si beret valere, cum concessio absoluta pro omnibus vel pro nullis debet intelligi.

Unde *Judex Ecclesiasticus* posset contra eum procedere, sicut in dispensato à sacra Poenitentiaria occulte impedimento matrimonii, si publicatur impedimentum, potest, & debet procedere contra illum, & declarare matrimonium nullum, quia pro solo foro interfici fuit dispensatum impedimentum.

Placet tamen Palau, dicens : quod si iudicis condamnae absolutione (potest enim hoc esse per schema datum à Confessario, ad poniens petitio nem, attestante absolutionem cum Bulla, & satisfacta parte) potest *Judex dissimilare*, & mitigate sententiam, vel poenam ordinariam, leviori inficta solum ad scaciendum scandalum ; eo quod coram Deo poniens liber sit a censura. Hoc enim directe non est Bullam valere pro foro exteriori, sed indirecte, cum forum interior multis casibus exteriori proficer possit.

2. *Per Bullam* potest absolviri censura, non soluta à jure, sed etiam ab homine, & etiam si publica-

ca,

De Sancta Cruciate Bulla.

769

ca, & deducta ad forum contentiosum. Ita Palau, Tamb. & cum multis Illust. Arav. in Select. Tract. i. q. 8. quia in *absolutione Bullæ dicatur i. jure, vel ab homine*. Deinde : quia excommunicationis Bullæ Cœnæ (que possunt absolvit) ab homine sunt, eo quod non corpore juris, nec in extravaganti, sed singulis annis publicentur.

Tum etiam, quia est privilegium Principis, &

concessio: absolta laic interpretanda a & ubi privilegium (sicut lex) non distinguunt, nec exscipi, nec nos debemus. Deinde : quia facultas generalis, & infinita aquipollit universi, ex *Glossa Solemnem*, in cap. Ut circa, de Elec. in 6. & cap. Solid. de Majoratu. & obiect, veritatem tam est, non posse absolutorum quod hoc dicere : tum in *injuriatum Commissarii*: tam etiam quia Innoc. X. Jubilæo anni 1648. eiusdem verbis publicavit. Matriti : Et ab aliis Cœnæ, & Eccl. Et Paul. V. Jubilæo anni 1605. & Gregor. XV. Jubilæo anni 1621. his verbis : Qui erit ab omnibus excommunicationis, suspensioni, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & cœnariis, & jure, vel ab homine, Eccl. Ut test. Galleg. hic dub. 139.

Confer. Quia ut ait Palau cit. suspensi, quæ est pure pena, potest absolviri per privilegia Jesuitarum, ex quod licet non sit proprie censura, comunitate tamen ita vocatur, ejusque relaxatio dicitur absolutio : Ergo potius irregularitas dicitur per Bullæ privilegeum.

* 51. Dicit : *Quod solum in pena delicti*; quia irregularitas, quæ non est pena, sed ex defectu lenitatis, aut significacionis, cum sit mera inhabilitas, & impedimentum, non potest per Bullam absolvit. Tum etiam quia irregularitas ex delicto homicidii non potest per Bullam absolvit, eo quod non solum est irregularitas ex delicto, & huius pena; sed etiam se cum affect indecentiam, & defectum lenitatis, & significacionis, vide D. Thom. supra Tract. 14. Ex. 1. *Solum ergo potest absolviri per Bullam irregularitas ex delicto commissio in administratione, vel receptione Sacramentorum*; quia hæc solum est pena Ecclesiastica, privata bona spirituali, & habens speciem, motum, & nomen censura.

Oppone 1. Innoc. III. in cap. Quareri. de Verb. sign. respondit, esse tantum tres species censurae: nempe excommunicationis, suspensionis, interdictum : Ergo iste solum, & non irregularitas possunt per Bullam absolvit. 2. *Irregularitas* non absolvitur, sed dispensatur : nec est in impedimentum ad orationem, ob quod datur absolutio Bullæ : Ergo &c. 3. Mend. Moya, & Card. cum illi disp. 75, cap. 2. improbabilem reputant hanc sententiam : quia sequeretur per Bullam posse absolviri omnem irregularitatem, & penam Ecclesiæ: Ergo est venius, & dubia probabilitatis, practice improbabiles nostra sententia.

* 52. Ad 1. Resp. 1. Neg. ant. quia ibi Pontifex non definit esse tantum tres ; sed querenti, quid significetur per censuras in Pontificis literis, respondit, significari illas tres, non quia communiter non sunt alia pena Ecclesiastica, habentes speciem, nonem, & modum censurae, sed quia Ecclesia solum consuevit inobedientes, & rebello compellere illi tribus, que sunt medicina, & ordinariunt ad correctionem. 3. *Possunt absolviri excommunicatione, & suspensione*, quia iste sunt tres species censurae in rigore, ex cap. Quarenti, de Verb. signif. 9. Potest etiam absolviri a suspensione (idem die de interdicto personali) non solum medicinali, sed que purè sit pena ob consumaciam positâ : quia Bullæ concessio est absoluta, & privilegium Principis (in hoc non contra ius commune) late interpretandum. Et licet non sint rigorose, & proprie censura, nec medicina ad correctionem, habet tamen modum, & speciem illius, & communiter ita vocatur : quod sufficit ut absolvatur, ut ait Joan. à S. Thom.

Ad 2. dico : Illud esse verum de irregularitate in tota sua amplitudine, non verò de ea, quæ est penam delicta, potest per Bullam absolvit. Ita probabilitus D. Thom. discipuli. Ratio : Quia est pena Ecclesiastica, habens speciem, & modum censurae, & communiter ita nominatur : Ergo potest per Bullam absolvit, cuius privilegium late interpretandum ad hac omnia

debet extendi. Antec. cum conseq. constat in *absolutione Bullæ Hispanæ* illis verbis : „ Ego absolvio ab omni Censura Excommunicationis majoris, vel minoris, & suspensionis vel interdicti, à jure vel ab homine, & ab omnibus aliis Cœnariis, & poenis, „ quæ ob quascumque causas incurris. „ Ergo absolutionis Bullæ extenditur ad illas penas, quæ nonem censura obtinet, & hujusmodi est irregularitas dicta.

Si dicar cum Card. t. 3. Tract. 4. disp. 76. n. 65.

Ea verba sunt summaris quæ conficit Minister Commissionis Generalis Cruciatæ : Minister autem non solet esse peritissimum juris, & idem non est nimirum, quod eraverit quod hoc. Miror, hominem cordatum posse hoc dicere : tum in *injuriatum Commissarii*: tam etiam quia Innoc. X. Jubilæo anni 1648. eiusdem verbis publicavit. Matriti : Et ab aliis Cœnæ, & Eccl. Et Paul. V. Jubilæo anni 1605. & Gregor. XV. Jubilæo anni 1621. his verbis : Qui erit ab omnibus excommunicationis, suspensioni, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & cœnariis, & jure, vel ab homine, Eccl. Ut test. Galleg. hic dub. 139.

Confer. Quia ut ait Palau cit. suspensi,

quæ est pure pena, potest absolviri per privilegia Jesuitarum, ex quod licet non sit proprie censura, comunitate tamen ita vocatur, ejusque relaxatio dicitur absolutio : Ergo potius irregularitas dicitur per Bullæ privilegeum.

* 53. Dicit : *Quod solum in pena delicti*; quia irregularitas, quæ non est pena, sed ex defectu lenitatis, aut significacionis, cum sit mera inhabilitas, & impedimentum, non potest per Bullam absolvit. Tum etiam quia irregularitas ex delicto homicidii non potest per Bullam absolvit, eo quod non solum est irregularitas ex delicto, & huius pena; sed etiam se cum affect indecentiam, & defectum lenitatis, & significacionis, vide D. Thom. supra Tract. 14. Ex. 1. *Solum ergo potest absolviri per Bullam irregularitas ex delicto commissio in administratione, vel receptione Sacramentorum*; quia hæc solum est pena Ecclesiastica, privata bona spirituali, & habens speciem, motum, & nomen censura.

Oppone 1. Innoc. III. in cap. Quareri. de Verb.

sign. respondit, esse tantum tres species censurae:

nempe excommunicationis, suspensionis, interdictum : Ergo iste solum, & non irregularitas possunt per Bullam absolvit.

2. *Irregularitas* non absolvitur, sed dispense-

rat, & Card. cum illi disp. 75, cap. 2. improbabilem reputant hanc sententiam : quia sequeretur per Bullam posse absolviri omnem irregularitatem, & penam Ecclesiæ: Ergo est venius, & dubia probabilitatis, practice improbabiles nostra sententia.

* 54. Ad 1. Resp. 1. Neg. ant. quia ibi Pontifex non definit esse tantum tres ; sed querenti, quid significetur per censuras in Pontificis literis, respondit, significari illas tres, non quia communiter non sunt alia pena Ecclesiastica, habentes speciem, nonem, & modum censurae, sed quia Ecclesia solum consuevit inobedientes, & rebello compellere illi tribus, que sunt medicina, & ordinariunt ad correctionem. 2. Resp. Dato ant. neg. conseq. quia isti non sit proprie, & rigorose censura, nec medicina ad correctionem, habet tamen modum, & speciem illius, & communiter ita vocatur : quod sufficit ut absolvatur, ut ait Joan. à S. Thom.

Ad 2. dico : Illud esse verum de irregularitate in

tota sua amplitudine, non verò de ea, quæ est penam delicta, potest per Bullam absolvit. Ita probabilitus D. Thom. discipuli.

Ratio : Quia est pena Ecclesiastica,

habens speciem, & modum censurae, & communiter ita nominatur : Ergo potest per Bullam absolvit,

cuius privilegium late interpretandum ad hac omnia

debet extendi.

Ad 3. Resp. Quod nostra sententia communior,

& probabilitior est in Schola D. Th. defenditurque cum

gravi fundamento, oppositaque solvendo a gravissi-

mis

mis eius Theologis, qui primarias Cathedras, sedesque Cathedrales Hispania illustrarunt, ut Cano, Alvaro, Soto, Bannez, Medina, Ledesma, cum aliis virginis apud Galleg, hic dub. 139. & Dianam 1. part. Tract. de Bulla, resol. 27. & 4. part. Tract. 2. resol. 81.

Ad sequelam de aliis penit. Dico: Quod interdicendum locale, personale commune, & censatio ad divisiones neque per Bullam absolvit, ut est commune cum Palao, quia Bulla est privilegium personae pro foro interno ordinatum ad confessionem, & orationem, illa autem penitentia loca, & personas in communione, & pro foro exteriori.

Similiter degradatio, & depositio, & privatio Beneficiorum Ecclesiasticorum non possunt absolvit, ut est certum apud eundem, quia principali sunt pro foro exteriori, & nullo modo habent specimen, & modum censure, penae privantis nominem bono spirituali. Irregularitas autem dicta habens speciem censurae, & in foro interno personam officiens, & privans bona spirituali, pena est, quae potest absolvit.

* 53. Dic: Quid conceditur in Bulla pro articulo mortis? Nam ex privilegio Trid. Sess. 14. c. 7. tunc qualibet simplex Sacerdotis potest ab omnibus dictis absolvere. Dico: Conceditur; ut etiam praesente proprio Sacerdotio, vel cuius peccata reservavit, possit absolvit a qualibet approbat ob omnibus illis penit. censuris, & peccatis. A simplici autem Sacerdotio possit hoc modo fieri per privilegium Trid. non est certum apud Theologos. Ita Nuno in 3. p. D. Th. tom. 2. de Bulla, §. 11. & Ledesma, cum aliis.

2. Qui sine Bulla absolvitur, tunc a reservatis, tenetur ex precepto Juris sub excommunicacione majori late sententia (c. Bos qui sunt excom. in 6.) si convaluerit se postea presentare Superiori, non ut absolutionem obtineat, sed ut satisfactionem offerat, ut ait D. Thom. Qui autem per Bullam absolvitur (vel aliud speciale Pontificis indutum) ad hoc non teneatur. Ita cum Palauano, Ledesma, Medina, & aliis Gallego dub. 102.

3. Per Bullam absolvitur tunc lucrari Indulgencia plenaria, quam alii non lucratur sine articolis aliquo induito. Ita idem. Addit. absolutione informi reservationem tolli. Vide n. seq.

* 54. Dic iterum: Quid per mortis articulum hic intelligitur? Dico: Intelligitur non solum verus artitus mortis, sed prudenter presumptus juxta Medicorum dictum, vel apparentes circumstantias. Immobilitas de vero, gravi, & probabilitate urgente mortis pericilli.

1. Pars est communis in Schola D. Th. cum Galleg. dub. 104, quia ibi in mortis articulo sine restrictione stant indifferenter pro vero, & reatu, aut prudenter presumptu. 2. Pars probabiliter est in Schola D. Thom. (quamvis Ledesma contrarium dicat) quia eam tenent S. Antonius, Silvester, Palauano, Nuno, Armilla, Mansuus Corp. Christi Primarius Salmanticensis, Souza, Victoria, Catechismus S. Pii V. & alii a Galleg. adducti dub. 105, cum aliis extra Scholam D. Thom. & Canonicos cum Navarro.

Ratio: Quia in Jure Canonico indifferenter pro eodem sumunt mortis articulus, & periculum, ut patet cap. Si quis suadente diabolo, 17. q. 7. ubi Innocentius III. de excommunicato ait: Nullus illum presumat absolvere nisi mortis urgente pericilio. Et in Decretalibus c. Non dubium ait de eodem Alexander III. Nec nisi articulo mortis, &c. Idem patet in 6. Decretal. cap. Eos qui.

2. Quia in mortis pericilio obligat confessionis preceptum, ut medium ad salutem necessarium. Ergo etiam necessario ad eum extendi debet iurisdictio, & privilegium. 3. Quia eti mortis articulus, & periculum metaphysicè, & grammaticaliter distinguantur, moraliter tamen quantum ad gratiam absolucionis, & Indulgenciam in Jure pro eodem sumuntur, juxta communem expositionem, licet in texu solum exprimatur articulus mortis.

* 55. Resp. 3. Conceditur hic etiam quod simul cum absolutione Indulgentia plenaria lucretur, semel in vita, & semel in articulo, vel periculo mortis. Ratio: Quia Bulla ait: Possint eligere (Confessorum) & ab eo absolvit, & plenariam Indulgentiam semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere. Ex quibus infero.

1. Quod hac indulgentia etiam in mortis articulo, non potest applicari nisi à Confessario electo, ut patet ex verbis Bullæ, licet alioquin sententia plurium sit absolutionem à censuris tunc ab habente primam tonsuram, immo, & à sæculari posse obtinere. Hoc tamen non valet in Bulla, ut dicitur verbis patet. 2. Ad hanc Indulgentiam lucrandum debet procedere confessio, ut ibidem patet. Verum quidem est quod postea conceditur (ut dicimus §. 10.) pro mortis articulo, ut contritus lucretur, cum confiteri non possit in quo solent Autores equivocare.

3. Potest etiam applicari in periculo mortis juxta dicta num. præcedenti (quod inconsequenter negat Diana, in Trull. Mendo, & Galleg. dub. 106. asserunt) Unde potest applicari ei, qui est in periculo perpetua amentia, quæ æquivalent mortis periculo: Miseri in primo, aut periculo experientia paru, & ingredienti simili, ob causam, periculosam navigationem. Qui autem voluntariè, & sine urgente causa periculum ingreditur, non potest absolvit, & Indulgenciam lucrari, qui non est recte dispositus; benevero jam in eo constitutus si vitare non valens, poterit; quia tunc est in periculo constitutus, & bene dispositus.

4. Senec in vita lucratur, quando inter annum à Confessario ad petitionem salem interpretativam precentis applicatur, quia ita patet in verbis Bullæ.

Unde illi, qui sensu amittit, potest applicari; quia de Christiano interpretatore petere quod anima sua potest prodesse: Unde laudabilis est consutudo Confessorum applicantium penitentibus omnes Indulgencias, quas possunt, ut cum Navarro, Enríquez, Mendo, & aliis Trullench affer. 5. Licit valde probabile sit (ob dictam rationem) posse applicari Indulgencias, quin penitentesciat; probabiliter tamen, & tuitus est, ipsi notificari debere, quia potest velle eam pro alio tempore reservare; & ignorans, forte alia vice faciet eam in vanum sibi applicare.

6. In mortis articulo debet applicari non cum infirmis est iamjam in ultimo halu, sed cum proximus morti judicatur amplius non peccatum, ut per evadat Purgatorium. Debetur fieri applicatio (tutori proximi sapientum) sub conditione saltem mentali: Si bac vice morieris; ne postea si convalescerit, non possit ei sine nova Bulla applicari, cum tantum semel concedatur pro mortis articulo. Et quamvis Trull. lib. 1. §. 2. dub. 19. cum aliis teneat, Indulgenciam non possit sub conditione applicari, absque expressa de hoc concessione, tamen hic de intentione Papæ, ita debet presumi, cum velit eam pro articulo mortis valere, & semel tantum lucrari.

7. Potest applicari ei, qui negligens fuit ex confidentia Bullæ debito tempore confitiri, quia hac exceptio ponitur solum pro Indulgencia contritus non confessi concessa (de qua §. 10.) quæ exceptio firmat regulam in contrarium. 8. Non est necessaria ad eam applicandam (quamvis sit convenientis) ut verbis formulati Bullæ, cum in Bulla non præcipiat; sed ad melius ordinetur. Et licet aliqui dicant posse fieri mentalitas, & sine verbis; probabiliter tamen, & tuitus est fieri verbis; quia id, quod à capite Ecclesie visibili præcipitur, vel disponitur sensibiliter, debet fieri. Tum etiam, quia hic actus, sicut, & absolute pertinet ad Ecclesiam visibilem. De quo Palau Tr. 24. de Indulg. disp. univ. punct. 4. Unde potest fieri his verbis: Applico tibi Bullæ Crucis Indulgentiam plenariam. Vel: Applico tibi omnes Indulgencias, quas applicare possum: Vel si est necessaria, & periculum sufficiet. Absolvit te, cum intentione dicta. Ut autem aliis Trull. quidam non videntur maius inveniatur articulus mortis.

* 56. Opponens cum Palao contra Suarez: quod per Ab-solvit te non sufficienter determinatur forma indifferens ad Indulgencias, & peccata cum sola intentione, quia non est visibilis in Ecclesia: Resp. Hoc absolutè probabilius, & tuus esse, immo, & quod verbis explicetur qualitas, & quantitas Indulgencies dicendo: Applico tibi Indulgentiam concessam, tali, & in talis induito; quia verba practica moraliter, quod significant operantur, quod non facit circa commune, & indeterminatum; ut de qualibet humana donatione dicatur, tam in necessitate potest modo dicto fieri.

* 57. Resp. 2. Vota in Bulla supra excepta, & Patre reservata sunt quando absoluta, perpetua, tonalis, & perfecta sunt. Et generalis Doctorum regula.

* 58. Resp. 2. Vota in Bulla supra excepta, & Patre reservata sunt quando absoluta, perpetua, tonalis, & perfecta sunt. Et generalis Doctorum regula.

* 59. De Votorum commutatione per Bullam.

* 60. QUÆRER XI. Quem vota, & quomodo per Bullam commutari possunt?

Resp. 1. Verba Bullæ sunt: conceditur... illis vota omnia (Ultramarino, Castellæ, & Religionis dumtax exceptis) in aliquod subsidium bonus expeditionis per eundem Confessorem commutari. Unde infero 1. Non concedi facultatem dispensandi. Quia ex D. Th. 2. 2. q. 88. art. 2. Minus est votum commutare, quam in votis dispensare. Cum autem conceditur minus, non conceditur majus. 2. Probabiliter est in Schola D. Th. non possit commutari in materia minori, sed debet esse in materia moraliter juxta prudentiam iudicium aequali; quia commutatio dicit aequalitatem rei ad rem, ex Philos. 5. Ethic. Tum etiam, quia si in minori faret, jam in hoc esse dispensatio, hic non concessa. Ita cum Cajet. Soto, Raph. de la Torre, Sylvestro, & aliis Galleg. dub. 140.

3. Probabiliter est etiam in eadem D. Thomas Scholæ, commutationem per Bullam debere esse totam in subsidium temporale, & pecuniarium Crucis. Quia ita constat illis verbis Bulle: In aliquod subsidium bonus expeditionis. Tum etiam, quia ita declaravit, non semel, auctoritate Apostolica Commissarii Generali. Et declaratio nostri Illust. Fr. Antonio de Soto Mayor, affixa fuit in Ecclesiis, & Conventibus Matriti anno 1642. ut omnibus Confessoriis pateret, concludens: Omnes, & quemque Commutationes votorum à Confessoriis factæ, non habent facultatem applicandi eleemosynam, nec commutationem alterius, nisi opio pio, præterquam dicta Sanctæ Crucis, & si hoc alter fieri factum, erit nullum. Vide late apud Galleg. dub. 150.

Unde sententia assersens, commutationem posse fieri solum in subsidium spirituale non est tuta, ait Raphael de la Torre 2. 2. D. Th. 88. art. 12. disp. ult. Cum de intentione Bullæ dubitari non possit intelligenda de subsidio temporale. Et nullus sit etiam ex ostiatis petentibus, qui aliquid temporale non possit dare. Sententia vero assersens commutationem posse fieri partim in subsidium temporale, & partim in spirituale orationem, & cetera potest in pauperibus practicari, dummodo dent, ad minus, duas drachmas (sicut pro acceptione Bulle) in subsidium ejus. Quia (ut ait Barapi. 2. Tr. 7. c. 1. seqq. 11.) juxta mentem Pontificis potest ita presumi.

* 57. Dic, quomodo practice fieri voti commutatio? Dico: Si commutatio fieri per Confessorem Religiosum juxta eum privilegium, Tract. 10. Exam. 3. dicta, vel per aliud privilegium, aut Jubilatum, fieri iusta regula ibi traditas n. 45. Quibus adde: Sic à Sede Apostolica normam, cap. Magni, de Voto, & voti relax.

Vota de condizione impossibili non obligant tenet Bonac. & alii Palau cit. quia quamvis haec conditio non annulet contractus, nec ultimas voluntates, hoc est, quia leges humanæ ita disponunt, quod non tenet in votis. Et dato quod obligant, possent commutari, ob sui imperfectionem.

Vota de condizione turpi regulariter sunt nulla, quia inducunt malitiam. Si autem purè conditioniter, & quasi in peccato fiant: v. g. Si mulierem turpiter attiger (quod non desidero) voto Religione, non validæ; quia tunc malitia supponitur, & non ut medium assumitur, poterunt tamen commutari, ob id.

3. Vota illa facta propter metum etiam levem ab extrinseco, posse commutari, valde est probable apud Bonac. de Leg. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4.n. 17. ex Lesso, Navaro, Dian. part. I. Tract. 12. resol. 73. quia non sunt simpliciter perfecta, sed aliquo modo coacta.

4. Vota illa facta propter metum etiam levem ab extrinseco, posse commutari, ut expenses, quas fueras in eundo, morando (nota verba) & redeundo facturus, alicui Religioso committatur in necessariis terrenis, sine diminutione qualibet transferendas, labore etiam laboribus recompenses, solicitus instando vigilis, devotissim vacans orationibus, & in jejuniis fortius ex exercitu.

Si votum non fuerit peregrinationis, seu visitandi aliquod Sanctuarium, reliqui expensis, modo dicto proportionaliter commutabitur ad iudicium boni viri, & moralem æquitatem.

Si commutatio fieri per Bullam opera, & omnes illæ expense debent in subsidium Crucis esse, quod in gazophylacium mitti debet: Mitti in truncum, qui cum in finem solet prostare in Ecclesiis Cathedralibus.

Plura de commutatione pro diversitate materie, vide apud Mendoza hic n. 158 & N. Mag. Fr. Joan de Pace Regent. Manile, consul. 57. pag. 157, & n. 358.

* 58. Resp. 2. Vota in Bulla supra excepta, & Patre reservata sunt quando absoluta, perpetua, tonalis, & perfecta sunt. Et generalis Doctorum regula.

* 59. Dic: Quia reservatio, & pro ea exceptio, est res odio-sa, & ita restraininga ad vota (sicut & peccata) strictè, & modo dicto sumpta. Unde infero.

1. Vota dicta, quando sunt penalia conditionata: v. g. votum non ludendi sub pena ingrediendi Religionem, &c. posse per Bullam commutari, quia non absoluenda, & perfecta, cum non eligantur ex amore, sed ut terror detineant. Ita probabiliter in Schola D. Thom. Nunno tom. 1. in 3. part. de Bulla, §. 11. Medina, Led. Lopez, Cano, La-Torre in 2. 2. D. Th. q. 82. art. 12. disp. 3. Galleg. dub. 168.

Dixi, Conditionata, quia penale sit absolutum, v. g. qui votit, eo quod perdidit Cathedram, &c. votum non potest commutari; quia in his, si non ex amore, tamen directe consenserit in rem fertur perfecte, & absoluere; imperfectio autem est ab extrinseco, & in motivo: non in consensi, & intrinseco actu, sicut in illo. Ita Galleg. cum aliis cit.

2. Vota purè conditionata de futuro contingenti, etiam impleta conditione posse commutari tenent probabiliter in Schola D. Thom. cit. AA. quia quamvis impleta conditione transire in absoluta, semper tamen retinent illam imperfectionem, nempe, quia non sed ex alia affectione.

Dixi purè conditionata, quia multoties ly si, non facit purè, & verè conditionalem, sed idem ac pote. v. g. filius ex affectu, & amore ad Religionem dicens: Vovo Religionem, si patet moratur. Tunc promissio est absoluta; & directe fertur ad Religionem. Igne ut sit conditionalis ly si, debet suspendere consensum, qui non directe fertur ad rem, quam votit, sed ad illud, quod de futuro desiderat, & pro quo ponit conditionem. Ita ex Ledesma, & La-Torre notat Galleg. dub. 169.

Dixi etiam de futuro contingenti, quia conditionata de presenti, præterito, aut futuro necessario, neque mutare commutari; quia in re sunt absoluta, ut ait Palau cum communis disp. 1. de Voto, punct. 17. num. 1.

Vota de condizione impossibili non obligant tenet Bonac. & alii Palau cit. quia quamvis haec conditio non annulet contractus, nec ultimas voluntates, hoc est, quia leges humanæ ita disponunt, quod non tenet in votis. Et dato quod obligant, possent commutari, ob sui imperfectionem.

Vota de condizione turpi regulariter sunt nulla, quia inducunt malitiam. Si autem purè conditioniter, & quasi in peccato fiant: v. g. Si mulierem turpiter attiger (quod non desidero) voto Religione, non validæ; quia tunc malitia supponitur, & non ut medium assumitur, poterunt tamen commutari, ob id.

3. Vota illa facta propter metum etiam levem ab extrinseco, posse commutari, valde est probable apud Bonac. de Leg. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4.n. 17. ex Lesso, Navaro, Dian. part. I. Tract. 12. resol. 73. quia non sunt simpliciter perfecta, sed aliquo modo coacta.

4. Vota illa facta propter metum etiam levem ab extrinseco, posse commutari, licet possint irritari à Patre, vel domino, non tamen possunt per Bullam commutari (nec ab Episcopo dispen-sari), ut minus bene affirmat Gutierrez) quia diversæ sunt potestatis, & Papa per reservationem non intendit derogare potestatis dominativa, bene vero commutativa a se concessa. Ita cum commu-

ni Sanchez de Matrimonio libr. 8. disp. 9. num. 4.
5. Nequeunt vota generaliter commutari: v. gr. Commuto tibi omnia vota, que deinceps feceris; vel sub conditione, quod illa facias intra tempus durationis Bullæ; quia obligatio, quæ non est, commutari nequit, ut est commune contra Trull.

* 59. Resp. 3. Votum castitatis reservatum, & hic exceptum debet esse totale, & perfectum, ac perpetuum ob dicta in hoc Ex. n. 58, sive altera faciem potest commutari. Unde inferò 1. Votum non ruben- di posse commutari quia non est castitatis simpliciter, & qui cum eo fornicaretur, contra votum castitatis non peccaret. Nec aequivalent vota castitatis, cum istud tam ad castitatem ex consilio, quam ex præcepto, illud vero solum ad castitatem ex consilio exten- datur. Unde etiam potest ab Episcopo dispensari, ut probabilitas Schola D.Th. cum S. Anton. Sylvestro, Nunno, Ledesma. Soto, & aliis tenet Galleg. dub. 157. quamvis Cajetanus contrarium dixerit. Si autem fieret in favorem tertii: v. g. Conjugi potest, ut ejus amor, honor, & nomen conservetur, & filii sit benè; non posse commutari, nisi conjux remittat, aut bene Sanchez. disp. 9. n. 12. quia gratia non con- ceditur in præjudicium tertii.

2. Votum virginitatis, cum intentione solum ser- vandi virginitatem, non vero absolutæ castitatem po- test Episcopus dispensare, n. ut Sanchez disp. n. 76. qualitas voti Religionis, v. g. in eo, qui votum intra annum ingredi potest commutari, ut differatur: quia substantia voti est, quæ reservatur. Et potest etiam ob eandem rationem commutari votum ingredienti Religionem auctiorem ut laxiorem ingrediar, dummodo in hac substanciali Religionis servetur. Et votum ingredienti determinatam Religionem, aut dominum, ut in aliis ingreditur servando semper aequalitatem in commutatione, pliorum operum additione.

* 61. Resp. 5. Votum ultramarinum Papa reser- vatum, & in Bulla exceptum est solum votum peregrinationis in Ierusalem deviationis causa. Ratio: Quia de stricta peregrinatione ultramarina (quæ est in Ierusalem) debet intelligi, ut Raphael de la Torre 2. 2. D. Th. 9. 88. art. 12. disp. ult. at cum commu- ni; colliguntur ex iure, cap. Ex multa, de Voto Gloss. ubi solam istud dicitur ultramarinum, eo quod Ierusalem sit in Asia ex alia parte maris nostri Mediterranei. Et in Extravag. Et i. Dominic, reservantur Papa vota peregrinationis solum cum fuit deviationis causa. Unde infero.

1. Vota peregrinationis ad inferno Limina Apo- stolorum, aut S. Jacobum in Compostella, licet sint Papæ reservata, & nequeant in illis Episcops dis- pensare, possit per Bullam commutari; quia non sunt in ea excepta.

2. Votum visitandi Dominum Laurentianum Sancte Marie Virg. posse per Bullam commutari. Tum quia non est Papæ reservatum, ut sit Raphael de la Torre contra Navarr. (licet enim Papa Leo X. illud reservarit, ut historia illius Domus refert) tamen non est in usu, ut ait cum communis Galleg. dub. 167.) Tum etiam, quod dato, quod esset reservatum, non est in Bulla exceptum. Idem dic de votis assumendi Crucem in quamlibet Papa expeditionem, ut est commune contra Hostiensem, ob eandem rationem.

* 62. Resp. 3. Cetera omnia vota etiam iuramen- to firmata possunt per Bullam commutari, & etiam iuramenta. Ratio 1. p. patet in verbis Bullæ Latinae dicit, & Hispanice dicens: Poterit eis commutare quilibet vota, etiam si sint emissa addito iuramento. Ratio 2. p. Quia iuramenta, sive fiant independenter à votis, sive concomitantem, sive in confirmationem, solum indigneum obligationem Religionis, sicut in votis, æquiparantur quo moraliter in ordine ad Deum, & virtutem Religionis. Et juxta reg. juris. Quod dispo- nitur in una de duabus rebus æquiparatis, justum est disponi in alia.

Nec obstat, quod votum, & iuramentum sint vin- cula specie distincta, quia hoc solum est speculative, seu extensivæ, non vero intensivæ, seu moraliter in ordine ad Deum, & Religionem. Ex quibus infero.

1. Vota, & iuramenta emissa in favorem tertii, v. g. dandi elemosynam pauperi, vel Calicem alicui Ecclesiæ, si non sunt acceptata à paupere, vel à

Su-

Superiore Ecclesie posse per Bullam commutari (sicut potest Episcopus dispensare, ut Dei creditor, & Mi- nister) quia nullum iuri illi tribuunt. Si autem sint ac- cepta, nequeunt commutari (sicut non alia promis- sa acceptata) quia sic jam dant ius ad rem, & licet Pontifex possit ea relaxare, non tamen concedit in- duita in præjudicium tertii: Ita cum Raphaële de la Torre 2. 2. D. Thom. quest. 88. art. 12. dub. 2. quamvis ali Thomista cum limitatione, licet aliqui etiam sine teneant.

Si autem iuramentum fiat homini, aut in ejus fa- vorem metu tamen in iusto, aut in iuste extortum, aut sic coactus, potest commutari; etiam si sit accepta- tum, ut ait Ledesma de Matrim. dub. 13. & colligatur ex D. Th. 2. 2. q. 90. art. 7. ad 3. dicente: Illi, qui vim intulit, hoc meretur, ut ei promissum non servetur.

2. Licet votum dubium non obligare probabilitus in Schola D.Th. defendant. Sot. Medin. Lud. Lop. Ledesma. Raph. de la Torre. Alvar. Joan. à Cruce, Can- did. Joan. à S. Thom. & ali. ap. Galleg. dub. 171. quia tamen contrarium aliud iudicant, ut supra dictum est, inferto (sicut de peccato reservato dixi). posse per Bullam commutari, quia in ea solum votum certum, & perfectum est reservatum, & exceptum.

3. Potest commutari votum presumtum aliquid, & non potendi commutationem voti; tum quia non re- servatum; tum etiam quia votens nequit derogare potestatis superioris facultatem commutandi dantis; peccabili tamen petens commutationem, quia frangit votum, ut ait Galli. dub. 144. Idem dic de voto emis- so cum intentione reservandi illud Papæ, & faciendo indispensable, & incommutabile, quia voti reservatio pendet à potestate, & voluntate reservantis, non vero à intentione votentis, quæ nec in hoc ali- quid facit, nec potest illi præjudicare.

4. Posunt commutari vota emissa tam ante, quam post publicationem, & acceptancem Bullæ durante anno (idem die de tempore Jubilei) quia Bulla lo- quitur indefinitè, & absolute, estque favor non res- tringendus. Sicut diximus de absolutione reservatorum, quia verbis concessionis insinuata extenduntur ad ea que ante, & post concessionem contingunt ex Gloss. in cap. Quia circa, de Privio. 5. possunt etiam commutari vota emissa sub spe Bullæ, vel Jubilei, sicut diximus de absolutione, & Indulgencia. 6. Po- test commutari votum non peccandi, quia non est reservatum, & dato quod esset, non est exceptum, ut late Mendo cum aliis.

7. Potest commutari materia à Papa jam com- mutata, si non est reservata, sicut etiam quilibet alia materia subrogata in qua fuit votum reservatum ab aliis commutatum (sicut potest Episcopus in hoc dispensare Jure ordinari) ut cum Raphaële de la Torre cit. dub. 2. Sylvester, & aliis ait Galleg. dub. 164. quia per commutationem extinguitur prius votum, & ejus materia. Nec obstat, quod subrogatum sapiat naturam ejus cuius subrogatur; quia hoc tenet in favorabilitib, non in odiosis, ut cum pluribus tenet Mendo.

8. Potest etiam commutari pena incursa ab voti fractione; quia pro viam voti debetur, ab eo originatur, & integræ ab eo non contra distinguuntur: immo dicit ordinem essentialiæ ad illud; nec debetur ex iustitia, sed Religione, ut cum Raphaële de la Torre. cit. dub. ult. Joan. à Cruce, & aliis ait Galleg. dub. 143. contra Navarr. & alios.

9. Peccavit Confessor electus nolens commutare, quia est Judge delegatus in favore penitentis non fideliter se gerens: sicut Episcopus dicitur infidelis negans subditum dispensationem justæ causa penitam, cap. Quæsto 2. 2. 5. Ita Galleg. cum aliis 10. Commuta- tio debet fieri per Confessorum approbatum, à po- niente electum, etiam si eo nunquam fuerit confessus, potestque fieri extra confessionem, quia non est eadem ratio, ac de absolutione, valetque solum pro furo interiori, sicut dictum est de absolutione, ut cum communis tenent Mendoza. & Galleg.

11. Facta commutatione omittens hæc opera præ- stare, licet peccet, non ob id reincidet in prius votum (quidquid dicat Rodriguez in contrarium) quia per communionem vere fuit extincta obligatio prioris, siue contra illam non peccat. Ita cum communi- tri. Trull. 12. Potest hoc commutatio fieri toties quoties factum fuerit votum, quia absolutè est con- cessa, & sine exceptione: & exceptio, quæ ponit- ur in absolutione, firmat regulam in contrarium, ut cum Th. Sanchez Galleg.

13. Ad communionem nulla alia causa requiritur præter eam qua Bulla conceditur, & stipendum datur, majorum affectum votentis ad hanc quam ad illam materiam, ut ait cum communis Galleg.

14. Omnes istæ commutationes possunt, & de- bent fieri intra annum publicationis, ut dicit est Ex. 1. n. 27. Si autem intra annum Confessor occupatus dicat ex nunc commuto in materia postea designandum, vel poenitentis illud petit, Confessor autem, ut at- tentus rem consideret, tempus distiluit, poterit transactio anno adhuc fieri commutatio; nam actus jurisdictionis tempore legitimo fuit, & causa incep- tæ: sed tamen quousque designetur materia, prior obligatio non cessat. Si autem non petit, vel causa non fuit incepta, transacto anno non potest votum etiam oblitum commutari, ut ibi est dictum.

* 63. Oppono: Per Bullam (vel Jubileum) Con- fessus si reservatorium fuit oblitus; vel si ea confes- sus, informis fuit confessio defectu integratis, vel doloris, potest transacto termino Jubilei, & anno, absolvi ab eis per quemlibet Confessorum, quia re- servatio fuit ablatæ, ut probabilitus in Schola D. Th. Ergo idem valet in voto. Neg. conseq. Quia ut diximus n. 27. ab oblitis jam fuit in direcione absolutus: de aliis jam fuit cognitum, vel indicatum ante tribu- nal, cui erant reservata. Hoc autem non repertitur in voto, quia de illo nihil fuit tractatum.

§. 10. De ultima gratia pro vivis, & mortuis bac- cumuli Bulla concessa.

* QUÆRO XII. Quid in Bulla conceditur mo- rientibus sine confessione? Et pro bina Bullæ accep- tione contingat ob repentinam mortem, vel Confessorum absentiam sine confessione decedere (modo contriti de- cesterint), & prius statuto tempore confessi fuerint, neque in brias concessione fiducia negligenter fuerint; plenaria, ut supra remissionem consequatur. Hæc Bulla Latina, cui addi Hispana: Et quod corpora eorum possum mandari Ecclesiasticæ sepulture, si fuerint mortui in communicatione obstante interdic- tio, ut quibus in inferno.

1. Hanc indulgentiam plenariam solum negatam fuisse illi, qui negligenter fuerunt confiteri tem- pore statuto ab Ecclesia ob confidentiam positivam Bullæ, id est, præ oculis habendo, hanc concessio- nem; non autem si ob fiduciam quasi negativam or- dinaria fuit negligenter, ut illorum, qui ob fragilitatem, vel malitiam propriam omitunt confiteri, ha- ciam. Quia ita patet in verbis Bullæ: Si attentius considerintur, ut communiter. Autores intelligent.

2. Repente morientis cum solis peccatis venialibus non teneat ad contritionem, ut hanc Indulgentiam iucretur: quia contrito existit ut dispositio ad In- dulgentiam, quam jam haberet, qui est in gratia, qui & dictum contritus ad hunc effectum, de quo latet Trull. cum communis, lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 20. & Mend. n. 178.

3. Sepultura tempore interdicti omnibus habentibus Bullam conceditur, ut dictum est Trull. 18. Exam. 2. num. 20. mortuus tamen excommunicatus non po- test per Bullam absolviri, sed a Judge, vel Superio- re, quæ propriæ non est absolutori, sed declaratio, quod sic ut contritionis signis est mortuus, non obit in mortali, nec cum pertinacia, & inobedientia.

